

CHRISTINA CURRIE (80s yrs); OF S. UIST DESCENT; GRAND MIRA SOUTH, CAPE BRETON COUNTY, NS

TRANSCRIPTION

SOURCE: RECORDINGS CB06-83-31

DATE: 07-08/83

SEOSAMH WATSON COLLECTION

SUBJECT: REMINISCENCES

[BEGINNING

Dè mar ' tha *Shaw*? Dè mar ' tha *Shaw* ' dèanamh? -- Bhiodh e, tha e, tha e sa *Saint FX* an-dràsta? Tha e ' *teachadh* a --

'-Nise, chaill sinn crodh, chaill sinn eich 'air [= nuair] a bha sinn air an àite, 'air a bha sinn ag obair air an àite. Ach bha crodh againn, 's bha caoirich, bha creutairean againn -- Chaill sinn crodh -- air a bhio--Bha sinn a' creic am bainne. Chaill sinn crodh 'air a bha -- bha sinn a' reic am bainne. Dh'fheumadh tu ' bhith gan taltaireachd (?) fad na h-ùine. Chaill sinn trì no ceithir do chrodh math cuideachd, 's a' call laoigh 's a leithid. Tha call ort, fad na h-ùine, ged a bhiodh sia no seachd do bheathadhach-chrodh agad, ma chaillead tu aon tè tha thu dìreach -- chaill thu chuile *cent* a rinn thu -- fad na bliadhna. *Yeah!* Rinn mi -- bha mi cho math ri gin dhiubh -- ach ge be dìreach (?), cha robh -- ach 'air a thigeadh e -- 'air a thuitedh tè dhiubh, 'air a nach b' urrainn dhi èirigh gu ' casan feumaidh tu a' -- *vet* ' fhaighinn an uair sin leis a -- an *infection, you know*. Thèid e san uachdar ' tha sa bhainne 's chan urrainn dhut am bainne sin a chreic. -- Mharbh, ach chaidh -- a bheil fhios agad, bidh e mar -- is caillidh tu i mura toì--mura faigheadh tu cuideigin. -- Uill, bhiodh sin rith'.

Ceàrdach, 's e, sin agad e, sin agad a' facal. Sin agad a' facal ceart. Mo shìn-seanair, seanair mo mhàthar 's e gobha a bh' annsan --ig e a-nuas on t-seann dùthaich. 'S eadh. -- An Gobha Bàn an t-ainm a bh' aca air. An Gobha Bàn. Feumaidh e gu robh a' fear eile dhiubh dorch. 'S 'air a thàinig sin cha robh feum air ainmean ach, air sàillibh, an gobha, Dòmhnall -- 's -- Gorm, Dòmhnall Dubh 's Dòmhnall Òg 's Dòmhnall Sean 's Dòmhnall Mòr. Shiud a'd mar a bha iad, muinntir na seann dùthchadh, nuair a thàinig iad a-nall ann a' sheo. Bha Clann Eachainn air an -- taobh thall. Bha dithis bhràithrean (?) air an taobh thall dhen abhainn ud. Bha fear eile dhiubh shìos a' rathad an shiud. Bha ' sin Dòmhnall Òg. Bha Dòmhnall a dh'ainm air an fhear sin, Dòmhnall Òg. Bha Dòmhnall a dh'ainm air fear eile dhiubh, Dòmhnall Mòr, Dòmhnall thall an sin. Dòmhnall Mòr is Dòmhnall Òg an àite Dòmhnall Mac Eacharn nam biodh (?) nàbannan, tha fhios agad. Agus -- dhaibh (?) an t-ainm *all right*, ach bh' e na b' fhasa dhaibh. 'Sh eadh. Dòmhnall ' siud is Seonaidh Mòr is Seonaidh Òg is ainmean mar sin -- Ò, cha robh fhios agad gu dè an t-ainm a-- an t-ainm ceart a th' orra -- Bha an t-uamhas dhiubh a thàinig a-nall air na bàtaichean. Bha ' siud -- bha duine eile shìos a' rathad an siud. --

Ò, bha e glè mhath. -- Nam bithinn a' bruidhinn i. Nam bithinn an àiteigin 's a robh cuideigin ris am bithinn a' bruidhinn -- Corra uair. -- Cha bhithinn fada -- a bhith. Thèid agam -- Gabhaidh mi -- thèid agam air m' ùrnaigh a ghabhail, beagan ùrnaigh ' ghabhail ann an Gàidhlig fhathast, ' coisricheadh mi fhìn ann an Gàidhlig. -- Uair air choreigin eile ma -- [jri] sibh. Ò, dh'ionnsaich mi o m' athair (?) e. Dh'ionnsaich mi. Bhiodh sinn a' gabhail ceistean Gàidhlig air a' -- air an toiseach. Is cha bhiodh fhios agad gu -- seo an toiseach.

Dh'fheumadh Gàidhlig ' bhith aige. An t-seann fheadhain, cha b' urrainn dhaibh a dhol -- cha robh na -- bhiodh na seann fheadhain a' leughamh leabhar-ùrnaigh Gàidhlig 's a -- ceistean Gàidhlig -- is -- shin mar a dh'ionnsaich àsan a leughamh na Gàidhlig. Bhiodh iad a' leughamh a' Bhìobal ann an Gàidhlig, na dùthaich uile gu lèir a' leughamh a' Bhìobal ann an Gàidhlig. -- Muinntir -- ach an-diugh, chan eil a bheag dhiubh an-diugh. -- An t-seann fheadhain shuas a bha aig *Framboise* is na h-àiteachan sin, am beagan ' th' air ' fhàgail beò dhiubh. -- Cìamar as urrainn (?) Gàidhlig a bhruidhinn riutha sin? -- Tighinn -- bhiodh aca sin. -- 'S èad ' tha gòrach, 's èad ' tha gòrach!

Nam bithinnsa òg an-diugh dh'ionnsaichinn a chuile cànaile a b' urrainn domh greim ' fhaighinn air. Air [= nuair] a dh'fhalbhas tu am feadh dùthchannan eile mur eil Fraingis agad chan fhaigh thu fad sgadain -- Chan fhaigh thu. Ach a' Ghàidhlig, fhios agad, a' rathad sìos oirre on thàinig i gun dùthaich an toiseach, fhios agad, is thòisich iad a dh'ionnsachadh na Beurla! 'S nam biodh Beurla mhath aca bhiodh e (?) goirid. -- Bha e truagh. Bha feadhain an nan (?) Gàidheil. Chuir -- chuir na Gàidheil suas air an son fhèin, an athrachan aca. Cha do chuir iad suas gu leòr. Cha do rinn. Bha na Frangaich cus nas tapaidh. Chuir a' Frangach suas air a shon fhèin, mo bheannachd dha! Mo bheannachd air! Bha e *smart* -- 's na h-Èireannaich cuideachd -- na h-Èireannaich cuideachd. -- Tha a' Ghàidhlig aca cho duilich -- Tha i duilich a leughamh, tha -- Leughadh m' athair beagan do Ghàidhlig ach cha leughadh e ' Ghàidhlig Èireannach. Tha e eagalach duilich. Gheibheadh e duilich a leughamh. -- Dhèanadh, ò dhèanadh. Neo'r-thaing nach dèanadh e na faclan deifrichte, beagan deifir. -- 'Air [= nuair] a bhiodh tu cleachte ris, ' bhith 'g èisteachd ris, dh'ionnsaichheadh tu -- thuigeadh tu i -- Tha -- tha i -- cha mharbhadh i duine sam bith. Cha mharbhadh i duine sam bith. --

Tha, tha na h-òrain. Shin rud -- shin rud ' tha mis ag ionndrainn, nach b' urrainn dhomh leughamh. Nam b' urrainn dhomh leughamh i, ach thèid agam air na h-òrain a leughamh. Leughaidh mi òran, pàirt do dh'òran a th' agam, co-dhiù. Chan eil an t-uamhas òran agam. Sin rud a tha mise 'g ionndrainn a-nist. Ach gun mi ' bhith ' cluintinn (?) duine -- an-diugh -- as tu òran -- Tha beagan dhiubh ann ach tha iad ' dol às mo chuimhne 'nis -- Nam biodh -- Tha *tape* aig -- mo *nephew* agus iad, ach cha do dh'fhaighneadh iad -- cha do dh'ìarr iad ormsa -- guth a ràdha ris an *tape* ud fhathast. -- Gàidhlig (?) Ò, gheibheadh, fhios agad fhèin. Ò, tha iad ga h-ionnsachadh anns a' Cholaiste an-dràsta -- Tha nighean, tè dha na nigheanan -- nighean mo phiuthair, tè dha na nigheanan aicese, ghabh i Gàidhlig an uiridh is rinn i glè mhath cuideachd, do dhuine nach eil Gàidhlig idir aice -- Rinn i glè mhath -- Sin e. Nam biodh tu, 'am biodh gun -- nam biodh ise, nam biodh i ga cluintinn nuair a bha i beag, nuair a bha iad beag. 'Sh eadh (?). Mar a dh'ionnsaich thu anns -- dh'ionnsaich i feadhain, co-dhiù, ach -- Tha feadhain, feadhain eile. Tha e eagalach duilich, neo'r-thaing (?), an dòigh air choreigin chan eil i ' tighinn idir dhaibh (?), idir. Tha duine -- an siud -- cha chreid mi nach eil e shuas air a' -- *North Side East Bay* -- Dh'ionnsaich a' fear sin e fhèin a' Ghàidhlig. Leughaidh e a' Ghàidhlig is bruidhnidh e a' Ghàidhlig. Dh'ionnsaich e fhèin an deoghaidh fàs suas. -- Dh'ionnsaich e dha fhèin i. Chunna mise *Syrians* is *Chinamen* 's Gàidhlig aca 's na Gàidheil ' gun Gàidhlig idir aca -- Dh'fhàs iad air falbh bhuaichte. Sin a' rud as mìosa.

Clann Nill, *the MacNeills*, ò, bha iad sin *smart*. Chùm iad sin suas an taobh fhèin. -- Sgoil Gàidhlig. Tha sgoil Gàidhlig aca. Uill, mar sin fhèin, an aon dòigh, mur eil i agat ceart -- cha dèan i mòran feum. Ach dh'fhaodadh an fheadhain òg, dh'fhaodadh iad feuchainn ri beagan dhith 's cha dèan e deifir do dhuine sam bith. Ach tha eagal orrasan gun dèanadh e deifir dhan Bheurla aca. -- Dh'fhaodte gun dèanadh e a' rud (?) cus, cus na b' fhasa dhaibh a' Bheurla, 's a' Laidin is a chuile cànaile a ionnsachadh (?) nam biodh -- Cha dèanadh e, sian, ach tha i duilich. Tha i duilich. 'S e cànaile dhuilich ' tha sa Ghàidhlig. Tha i duilich. Tha i cho duilich 's a th' ann. Mo mhuinn--muinntir m' athar, a-nis, dh'ionnsaich iad leughamh a (?) leabhar-ùrnaigh sa Ghàidhlig 's bha Gàidhlig mhath aig am màthair sa t-

seann-dùthaich. Dhèanadh iad sin òrain – bha bràthair m’ athar, Lachlainn, Lachlainn, rinn a’ fear ud *reams* do dh’òrain. Chan eil gin dhiubh agamsa ach cha (?) chuala mi iad. – Lachlainn, *Lachie Currie*. ‘S eadh, ‘s eadh, ‘s eadh, ‘s eadh. Nach e seo a th’ ann (?) Chan eil fhios – bha e furasta dhaibhsan a dhèanamh – a dh’ionnsachadh, ge be gu dè bu choireach. Ach – cha do chùim iad – bha Beurla aca cuideachd. Bha Beurla aca cuideachd. Bha. Ò, an tè ‘ tha an taigh shuas ‘ siud. Tha e ‘ gearradh an fheòir seo. Tha e ‘ gearradh an fheòir. Tha e còmhla ris a—Chan eil fhios ‘am fo Dhia. Tha e mu cheithir uairean, tha seansa, co-dhiù. – [Gàidhlig] ‘s bha piuthar aice. Bhiodh i ‘ sgrìobhadh an Gàidhlig ach neo’r-thaing nach urrainn dhomhsa a leughamh. Bhiomaid a’ sgrìobhadh ann am Beurla, ach tha sgoil Bheurla aicese cuideachd, -- Bheurla. Sgoil Bheurla. Tha iad – Uill, tha iad a’ fàs sean a-nist, tha fhios agad. Tha ise *pensioned off* a-nist, tha i ‘ faighinn a’ *phension*. Tha esan cuideachd air am *pension*.

END]
